

Arbeidsliv

Arbeidslivet handlar om jobbane vi har og alt som har med dei å gjere. Det er vanlegvis jobbar som gir pengar, ikkje til dømes husarbeid som vi gjer heime utan å få løn for det. I Noreg er det mange som har jobbar. Når du jobbar for pengar, er du ein del av arbeidsmarknaden.

I Noreg er arbeidslivet prega av tryggleik, balanse og inkludering. Arbeidstakarar har rettar som vernar dei, og det er viktig å halde ved lag ein sunn balanse mellom arbeid og fritid. Likestilling og mangfald er sentrale verdiar, og det blir oppmoda til samarbeid og medraderett. Kompetanseutvikling er også viktig, og arbeidstakarar blir oppmoda til å utvikle seg heile tida for å møte utfordringane i framtida.

Arbeidstakar

Ein arbeidstakar er ein person som har ein jobb hos ein arbeidsgivar og får betalt for det dei gjer. Det kan vere både heiltids- og deltidsjobbar. Arbeidstakarar har rettar og plikter som er skrivne ned i kontrakten deira eller bestemt av lover som gjeld jobben deira.

Arbeidsgivar

Ein arbeidsgivar er nokon som gir jobbar til folk og betaler dei for å gjere arbeidet. Dei sørger også for at arbeidsmiljøet er trygt og gir nødvendig opplæring og utstyr.

Forklar desse orda:

arbeidsliv

arbeidsmarknad

arbeidstakar

arbeidsgivar

Oppgåve 1:

Oppdag norsk arbeidsliv

Beskriving:

Du har nettopp kome til Noreg og vil vite meir om korleis det er å jobbe her. I denne oppgåva skal du utforske norsk arbeidsliv og lære om kva det inneber å vere arbeidstakar.

Utforsk

1. Utforsk norske lover og reglar som gjeld for arbeidslivet. Finn ut kva som er nokre av dei viktigaste rettane og pliktene for arbeidstakarar i Noreg.
2. Utforsk korleis jobbmarknaden er i Noreg. Finn ut kva for jobbar folk vanlegvis har og kva dei tener.
3. Utforsk kva "likestilling på jobben" tyder i Noreg. Finn ut korleis det fungerer i ulike bedrifter.

Å utforske

tyder å undersøkje eller oppdage noko for å lære meir om det. Det er som å gå på oppdagingsferd for å finne ut av ting.

Undersøk

1. Undersøk kva som er typiske arbeidstider og ferieordningar i Noreg. Samanlikn dette med arbeidskulturen i heimlandet ditt.
2. Lag ei liste over spørsmål du har om arbeidslivet i Noreg. Desse kan handle om alt frå jobbsøking til karrieremoglegheiter.
3. Tenk på kva som kan vere nokre utfordringar og fordelar ved å jobbe i Noreg samanlikna med heimlandet ditt.

Målet med oppgåva er å hjelpe deg å forstå korleis arbeidslivet fungerer i Noreg og korleis det kan påverke deg som ny i landet. Du får også øve på språket ditt medan du lærer om dette viktige aspektet ved norsk samfunnsliv.

Oppgåve 2:

Oppdag norsk arbeidsliv

Beskriving:

Du og venene dine har bestemt dykk for å utforske det norske arbeidslivet på ein morosam måte! Gjennom denne oppgåva vil de lære om korleis det er å jobbe i Noreg, samtidig som de bruker fantasien og kreativiteten dykkar.

Finn ut av

1. Lag ei liste over ulike yrke de er nysgjerrige på. De kan tenkje på alt frå sjukepleiar til snikkar, frå kokk til dataprogrammerar.
2. Del dykk inn i grupper og vel eit yrke de ønskjer å lære meir om.
3. Finn ut kva slags oppgåver denne yrkesgruppa har i Noreg. Kva gjer dei på jobb?

Karakterar du møter i arbeidslivet:

1. Lag ei liste over ulike personar du kan møte i norsk arbeidsliv. Desse personane skal representere ulike sider ved arbeidslivet og kan vere morosame og fantasifulle.
2. Lag ei liste over karakterar og gi dei morosame eller beskrivande namn. Til dømes "Sjefen som alltid smiler", "Kollegaen med kaffikoppen", eller "Den glade kundeservicemedarbeidaren".
3. Beskriv kort kvar person og kva dei gjer på jobben. Fortel om personlegdomen deira, jobben og korleis dei påverkar arbeidsmiljøet.

Ein karakter er ein person, eit dyr, eller ein ting som er ein del av ei historie. Det kan vere nokon du les om i ei bok, ser på TV eller møter i eit spel.

Oppgåve 3:

Oppdag norsk arbeidsliv

Beskriving:

Du og ein ven ønskjer å opne ein butikk saman. Ein av dykk skal vere sjefen (arbeidsgivaren), og den andre skal vere tilsett (arbeidstakaren). Saman skal de bestemme kva slags butikk de vil opne, kva de skal selje og korleis de skal få kundar.

Planlegg:

1. Bestem kven som skal vere sjefen og kven som skal vere tilsett.
2. Vel kva slags butikk de vil opne. De kan til dømes tenkje på om det skal vere ein matbutikk, klesbutikk eller bokhandel.
3. Snakk saman om kva for oppgåver kvar av dykk skal ha.

Lag lister:

1. Lag ei liste over ting de treng for å opne butikken. Dette kan vere ting som pengar, varer å selje og ein stad å ha butikken.
2. Tenk på korleis de kan få folk til å komme til butikken dykkar. Kanskje kan de lage reklame eller ha ein opningsfest. Lag ei liste over kva de treng.
3. Bestem kva for ting de vil selje i butikken. De kan tenkje på kva folk i nabolaget liker å kjøpe.

Presenter

Til slutt kan de presentere planane dykkar, og de kan diskutere kva som kan vere utfordrande og morosamt med å drive ein butikk.